

W poszukiwaniu piękna przyrody Podróże Walerego Goetla i Piotra Chrzastowskiego

Wystawa w Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie
26 XI 2021 – 28 II 2022

Dlaczego człowiek wyrusza w podróż, znosi niewygody, trudności, narażając się niejednokrotnie na niebezpieczeństwo? Wszystko przez pewną naturalną cechę, a mianowicie ciekawość świata, którą jedni posiadają, inni nie. Walery Goetel zaś, jak sam o sobie mówił, z ową ciekawością się urodził.

Podróżując, zawsze poszukiwał piękna przyrody, która zajmowała dominujące miejsce w jego myśli i działaniach. Piękno to uwieczniał na fotografii, będącej kolejną jego pasją. Podziwiał krajobraz, interesował się strukturą geologiczną, fauną i florą. Chłonał wszystkie informacje o miejscu i kraju, do którego zawędrował. Starał się poznać ludność zamieszkującą dane terytorium, jej kulturę, historię, religię, obyczaje. Zwiedzał najważniejsze zabytki architektury, odwiedzał muzea, galerie, chętnie oglądał przedstawienia teatralne, czytał lokalną literaturę i prasę oraz nawiązywał liczne znajomości. Już pierwsza podróż Goetla do Gruzji w 1912 roku, kiedy to jako student Uniwersytetu Wiedeńskiego wziął udział w naukowej ekspedycji w poszukiwaniu złóż ropy naftowej na Kaukazie, wywarła na nim duże wrażenie i rozbudziła pragnienie kolejnych wyjazdów w daleki świat. W trakcie całego – tak aktywnego – życia zobaczył Goetel prawie wszystkie kraje europejskie, a większość z nich zwiedzał wielokrotnie. W 1927 roku przejechał z bratem Ferdynandem znaczną część Islandii, a dwa lata później przemierzył wraz z prof. Jerzym Lothem cały kontynent afrykański – od Przylądka Dobrej Nadziei do Aleksandrii. Zaś w 1938 roku w ciągu czterech miesięcy podziwiał uroki przyrody na Jawie, Bali, Sumatrze i wspólnie z prof. Stanisławem Pawłowskim wędrował także po Indiach. Zdążył też odwiedzić Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, gdzie w 1962 roku uczestniczył w I Międzynarodowym Kongresie Parków Narodowych w Seattle i zachwycał się krajobrazem najpiękniejszych z nich.

Nie znamy dokładnego przebiegu wszystkich podróży i wyjazdów zagranicznych Walerego Goetla. Szczęśliwie jednak większość z nich – w tym te najdłuższe i najbardziej interesujące – możemy poznać w szczegółach dzięki fotografiom i kliszom szklanym, korespondencji, dziennikom z podróży, a także publikacjom uczonego poświęconym rozmaitym wyprawom, które stanowią część jego spuścizny przechowywanej w Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie. Zbiór ten systematycznie powiększa się o kolejne partie materiałów, które ofiarowuje rodzina uczonego – wnukowie: Jadwiga i Piotr Chrzastowski.

Pasję profesora Goetla odziedziczył jego wnuk, dr inż. Piotr Chrzastowski – naukowiec, żeglarz i fotograf oraz miłośnik dalekich podróży na dziewicze lądy. Połączywszy dokonania dziadka i wnuka, dostajemy w efekcie wyjątkową ekspozycję, prezentującą fotografie z podróży Walerego Goetla sprzed prawie stu lat i zdjęcia z ekspedycji współczesnych Piotra Chrzastowskiego. Różni je czas i miejsca powstania. Walery Goetel za punkt docelowy swych dalekich wypraw wybierał najczęściej krainy ciepłe, tropikalne, zaś wnuk, mimo iż żegluguje po całym świecie, zdecydowanie preferuje obszary subpolarne, jak Grenlandia czy Antarktyda. Obydwu łączy natomiast wspólna cecha podróżowania w poszukiwaniu piękna przyrody i utrwalania go na fotografii.

Archiwum Nauki PAN i PAU zaprasza na wystawę

W POSZUKIWANIU PIĘKNA PRZYRODY
Podróże Walerego Goetla i Piotra Chrzastowskiego

Otwarcie wystawy nastąpi w piątek 26 listopada 2021 roku o godzinie 14.00
w sali wystawowej Archiwum Nauki przy ul. św. Jana 26 w Krakowie

Wystawa czynna będzie od poniedziałku do piątku w godz. 10.00–15.00
do 28 lutego 2022 roku

PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW MIASTA KRAKOWA

Wystawa składa się z dwóch części. W pierwszej prezentowane są fotografie oraz materiały archiwalne ukazujące dwie najdłuższe wyprawy Walerego Goetla: do Afryki w 1929 roku i Azji w 1938 roku, a także liczne pamiątki przywiezione przez uczonego z ekspedycji; druga to galeria fotografii z podróży i rejsów Piotra Chrzastowskiego, głównie w tereny zimne – podbiegunowe.

Wystawie towarzyszy album, w którym opublikowano fotografie z podróży Walerego Goetla do Afryki (1929) oraz Azji (1938), a także zdjęcia z wypraw Piotra Chrzastowskiego, głównie w tereny arktyczne: na Grenlandię (2013), Svalbard (2015) oraz Antarktydę (2017), a także z Azorów (2014) i Wysp Zielonego Przylądka (2015). Część fotograficzną poprzedzają teksty: wprowadzający – prof. Antoniego Jackowskiego o podróżach w czasie i przestrzeni, Joanny Laskosz o podróżach zagranicznych prof. Walerego Goetla oraz dr inż. Piotra Chrzastowskiego o jego pasjach i żeglowaniu wśród lodowców.

Wierzmy, że zarówno wystawa, jak i publikacja skłonią do refleksji, podsycać wyobraźnię oraz wzbudzą w nas tę ciekawość świata, z którą urodzili się Walery Goetel i Piotr Chrzastowski. Niech stanowią inspirację do bliższych i dalszych podróży w poszukiwaniu piękna przyrody, odkrywania świata z jego tysiącem barw, a także przyczynią się do lepszego poznawania siebie oraz rozwijania własnych pasji.

JOANNA LASKOSZ

Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie